

Open teelt

De kans op werk in de open teelt is goed. Maar de belangstelling voor deze topsector daalt.

Onder open teelt worden hier bedrijven gerekend die zich bezighouden met akkerbouw, boomkwekerij, teelt van bloembollen, fruit en groenten in open grond. De open teelt wordt zowel beschouwd als onderdeel van topsector Agro & Food als die van Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

Het aantal bedrijven daalt en ook het aantal werkzame krachten. De werkgelegenheid in 2012 bij de totale groep bedrijven is volgens de landbouwtelling van het CBS, bewerkt door het LEI, afgenomen. In 2012 zijn er ten opzichte van 2011:

- in totaal 162 bedrijven minder, vooral boomkwekerij- en fruitbedrijven. In de akkerbouw is het aantal bedrijven licht toegenomen;
- zeker 2000 zogenaamde gezinskrachten minder, met name in de akkerbouw, maar ook bij boomkwekerij- en fruitbedrijven;
- 650 niet-gezinskrachten minder aan het werk, vooral bij opengrondsgroente- en boomkwekerijbedrijven. In de akkerbouw kwamen er juist honderd 'vreemde' krachten bij.
- ongeveer net zoveel krachten in arbeidsjaareenheden aan het werk. Er is een afname bij de bloembollenbedrijven en een toename bij de opengrondsgroentebedrijven.

Trends

De komende jaren wordt een grote vervangingsvraag verwacht vanwege de vergrijzing onder de bedrijfshoofden. Volgens het ROA gaat het tot 2016 jaarlijks om bijna 10 procent van de bedrijfshoofden. Tegelijk vinden schaalvergroting en automatisering plaats. Het werken in een lastig te voorspellen omgeving en met een niet te beïnvloeden klimaat vraagt om flexibiliteit van organisaties en management. Uitdagingen liggen er in samenwerken in de keten, in specialisatie en nieuwe, onderscheidende producten en in het voldoen aan kwaliteitseisen van afnemer en consument.

Onderwijs

In de mbo-kwalificaties is het onderscheid tussen open en bedekte teelt niet (meer) te maken. In schooljaar 2012-2013 is het aantal deelnemers aan kwalificaties voor de teelt ruim 1300. Dat is verdeeld over de opleiding assistent plantenteelt (niveau 1: 210), medewerker teelt (niveau 2: 294), vakbekwaam medewerker teelt (niveau 3: 432) en manager teelt/specialist teelt en techniek en teamleider (niveau 4: 437). De hoeveelheid deelnemers neemt al een aantal jaren af, met name op niveau 2.

In het hbo stonden het afgelopen studiejaar iets meer dan 400 studenten ingeschreven op de bacheloropleiding tuinbouw en akkerbouw.

Uitstroom

Van de gediplomeerden op niveau 1, 2 en 3 komt zeker tweederde beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Deze uitspraak betreft de gediplomeerden van 2010-2011 en er is gekeken of ze per 1 oktober van 2011 een vervolgopleiding volgen of niet. Bijna de helft van de teelt-gediplomeerden op niveau 4 kiest voor een vervolgopleiding in het hbo.

Kans op werk

Voor de teelt is de kans op werk na diplomering goed. Want er komen relatief weinig mensen op de arbeidsmarkt. In 2011-2012 betrof dat iets meer dan 400 gediplomeerden met een startkwalificatie; een diploma van niveau 2 en hoger. Voor de gediplomeerden op niveau 2 is de kans ruim voldoende en voor niveaus 3 en 4 goed. Deze indicatie is gebaseerd op vergelijking van het aantal vacatures voor starters en gediplomeerden in 2011. De uitkomsten zijn getoetst aan de verwachting van werkgevers en signalen uit de regio's en sectoren. De kans op werk geeft het perspectief weer voor een pas gediplomeerde mbo'er voor de periode 2012-2016. Ook de soms wisselende branchevooruitzichten spelen daarbij een rol. ■



BRONNEN:

- Branchekaart open teelt (Aequor, 2012)
- Landbouwtelling 2012 (LEI, 2013)
- Floreren met flexibiliteit – De Nederlandse tuinbouw op weg naar 2030 (Rabobank, 2012)
- Onderwijsdeelname en doorstroomcijfers (DUO, 2013, 2012)
- www.aequor.nl/cijfers-en-trends

De rubriek Arbeidsmarktonderzoek van het katern In bedrijven belicht van een specifieke branche in de groene sector de actuele stand van zaken op de arbeidsmarkt en de verwante beroepsopleidingen.